

40 TIMERS UNDERVISNING

I juni 1973 blev det indføjet i bestemmelserne for arbejdstilladelse, at der skulle indgås en kontrakt mellem arbejdsgiveren og arbejderen, der bl.a. pålagde arbejdsgiveren at sørge for 40 timers kursus i dansk sprog og samfundsforhold.

Kurserne var imidlertid fra starten ikke planlagt centralt, og lærerne mente, at der mindst skulle 220 timers undervisning til, for at det gav mening. Et af problemerne ved de 40 timers undervisning var bl.a., hvorvidt lærerne skulle være danske fra starten, og hvilke kundskaber fremmedarbejderne skulle have. Der var ikke overensstemmelse mellem fremmedarbejdernes behov for at kunne kommunikere og forstå skatteregler, boligoplysninger m.v. og undervisningen i grundlæggende dansk.

Foto: Uwe Bødewadt.

"Undervisning, jeg ved ikke, hvad den skal bruges til ..."

Der var stor forskel på arbejdsgivernes modtagelse af kravet om undervisning.

I Fremmedarbejderbladet i august 1973 udtalte personalechefen for Slagelse Andelsslagteri, at 40 timer langt fra var nok. Den samme holdning havde

direktøren for Allerups Efterfølgers Jernstøberi i Odense, der sagde, at fremmedarbejderne kom for at tjene penge, og at 40 timer ikke var til meget hjælp for at lære dansk. Derfor kunne han ikke se, hvad undervisningen skulle bruges til.

I eller udenfor arbejdstiden

Den praktiske gennemførelse af undervisningen rejste en række problemer, der ikke var gennemtænkt inden bestemmelsen blev indføjet i reglerne. I efteråret 1973 havde Slagelse Andelsslagteri organiseret undervisningen som 20 gange af to timers undervisning efter arbejdstid. Af hensyn til de forskellige skiftehold lå de tre hold hhv. kl. 16:00-18:00, kl. 18:00-20:00 og kl. 20:00-22:00.

Lovgivningen havde ikke specificeret, hvorvidt undervisningen skulle foregå i eller udenfor arbejdstiden, og derfor var det heller ikke klart, hvorvidt fremmedarbejderne skulle have løn for undervisningen. Kritikere fremhævede, at det efter en lang arbejdsdag var urimeligt hårdt at skulle modtage undervisning i dansk.

Et fortolkningsspørgsmål

Arbejdsdirektoratet svarede på spørgsmålet om undervisning i arbejdstiden, at reglerne var åbne for fortolkning, og at der således ikke i lovgivningen var krav om, at undervisningen skulle foregå med løn i arbejdstiden. Til det svarede fagbevægelsen, at der ikke var tvivl om, at der kun i specielle tilfælde kunne arrangeres undervisning udenfor arbejdstid.

Konfliktens fronter var trukket op, da Slagelse Andelsslagteri svarede, at de umuligt kunne trække 40 arbejdere ud af produktionen for at tilbyde dem undervisning.

"Kan fremmedarbejderne ikke undervises efter arbejdstid, er firmaet ikke interesseret i at beskæftige dem", udtalte personalechefen.

Spørgsmålet om undervisning er således et eksempel på en pragmatisk tilgang til lovgivningen med to tydeligt optrukne interesser, nemlig arbejdsgiverens og arbejdstagerens med et samfund med sociale normer og en række økonomiske prioriteringer i midten.